

$$1 + 1 + 1 + 1 = 1$$

En undersökning av Montevideo konventionen i relation till irakiska och turkiska Kurdistan

Sammanfattning

I följande uppsats har definitionen av en stat behandlats i relation till den kurdiska regionen i Irak och Turkiet. Syftet med denna uppsats är att undersöka hur processen gällande uppfyllande av Montevideokonventionens kriterier skiljt sig åt mellan irakiska och turkiska Kurdistan. Undersökningen och analysen har gjorts med utgångspunkt i Montevideokonventionens kriterier, samt genom att använda de två klassiska perspektiven realism och liberalism inom internationella relationer som en bakomliggande förklaring.

För att uppnå uppsatsen syfte har en processspåringsmetod använts. Det material som använts för denna rapport är sekundärkällor i form av vetenskapliga artiklar och böcker.

Resultatet av undersökningen visar att enligt den deklarativa teorin, uppfyller irakiska Kurdistan alla kriterier för att bli en självständig stat, medan kurderna i Turkiet inte uppfyller kriterierna i samma utsträckning. Uppsatsen visar även att realismen och dess så kallade *hard power* i detta sammanhang har varit mer effektiv och framgångsrik än liberalismen och dess *soft power*.

Nyckelord: Självständighet, Kurdistan, Autonomi, Montevideokonventionen, Realism, Liberalism

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Introduktion	4
1.2 Syfte och frågeställning	6
2. Teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning	6
2.1 Teoretiska utgångspunkter	7
2.1.2 Den deklarativa teorin.....	7
2.1.2 Montevideokonventionen.....	7
2.1.3 Realism och liberalism.....	9
2.1.4 Begreppet stat	11
2.2 Tidigare forskning	13
3. Metod och material	14
3.1 Metod	14
3.2 Material	15
3.2.1 Val av fall.....	15
3.2.2 Disposition	16
4. Undersökning av kurdernas situation i Turkiet och Irak	16
4.2 Bakgrund	16
4.3 Kurderna i Turkiet.....	18
4.4 Kurderna i Irak.....	22
4.4 Analysschema	27
5. Slutsatser och avslutande diskussion	28
5.1.2 Sykes-Picot-avtalet för kurderna i Irak och kurderna i Turkiet.....	29
5.1.2 PKK:s bildande i Turkiet 1979 och Gulfkriget i Irak 1992.....	29
5.1.3 Turkiet och EU 1999 och USA:s invasion av Irak 2003	30
5.1.4 Nutid och sammanfattning	31
5.2 Slutsats	34
Referenser	37

1. Inledning

I följande avsnitt presenteras rapportens introduktion följt av syfte och frågeställning.

1.1 Introduktion

I hela världen finns det åtskilliga exempel på folkgrupper och utbrytarstater som på olika sätt kämpar för självständighet och självstyre och som vid många upprepade tillfällen möter negativa reaktioner från omvärlden. Till följd av detta finns det även i nutid olika folkslag som runt om i världen lever under restriktiva och undermåliga förhållanden. Historiskt sett är det kurdiska folkslaget en av de folkgrupper som utsatts för omfattande förtryck och despoti från självständiga stater i dess omnejd (Bring, 2000).

Kurderna är den fjärde största folkgruppen i mellanöstern och deras ursprungsområde vilket benämns Kurdistan. Detta geografiska område i sydvästra Asien sträcker sig över ett område mellan de fyra länderna Iran, Irak, Syrien och Turkiet. Kurderna är världens största etniska folkgrupp som saknar ett land och har i flera olika sammanhang utsatts för olika former av förtryck. Exempel på dessa förtryck är Anfalkampanjen som inträffade år 1988 då de irakiska kurderna bombades med kemiska vapen av Saddam Husseins regim (Globalis, 2016).

I vanliga fall blir bekant $1+1+1+1 = 4$. Men i kurdernas exempel är inte så fallet. De har länge kämpat för att bli en självständig och enhetlig stat, men på grund av diverse omständigheter har de ännu inte lyckats. Efter många års kämpande är kurderna och det område som de lever i, uppdelat och tillhörande fyra olika länder. Trots att de fortfarande är uppdelade i fyra separata enheter, är strävan och önskan om att $1+1+1+1=1$ fortfarande stark.

Från slutet av Gulfkriget år 1991 då en de facto-stat i kurdiska delen i Irak bildades, har problematiken kring kurderna fått en allt viktigare del politiskt, både i Mellanöstern men även internationellt. Turkiets önskan om att ansluta sig till Europeiska unionen (EU) har också gjort den kurdiska frågan mer betydelsefull (Gunter, 2004). Sedan Saddam Husseins fall har situationen för kurderna i Irak förbättrats, men i övriga delar av Kurdistan, det vill säga Turkiet, Iran och Syrien, lever kurderna fortfarande under förtryck och lidande.

Strävan om ett självständigt, demokratiskt Kurdistan har pågått i flera hundra år och är idag mer aktuell än någonsin med tanke på de folkomröstningar som genomfördes år 2017. Av de fyra regionerna är den kurdiska regionen i Irak, även kallad för Bashur, den region som kommit längst i sin utveckling (Karlsson, 2008, s.45).

Frågan om självständighetens vara eller icke-vara blev särskilt relevant under hösten 2017 då det förkom mycket diskussion och överläggning gällande situationen i den kurdiska regionen i Irak. (Eriksson, 2017, 28 september). Genomslaget kom då den första officiella omröstningen om självständighet genomfördes i det kurdiska regionala styret i Irak det 25 september 2017, efter flera århundraden av våld och förtryck. Den officiella omröstningen genomfördes trots att stora delar av världen satte sig emot den, speciellt länder som Iran, Irak, Syrien och Turkiet (Dawod, 2017, 25 september). Trots att cirka 92 procent röstade för en kurdisk självständighet i den omstridda folkröstningen, blev Kurdistan ändå inte en självständig stat. (Svensson, 2017, 27 september).

Om inte en folkomröstning med så tydligt och enhetligt resultat som den i kurdiska delarna av Irak räcker för att bilda en självständig stat, vad krävs då egentligen för att bli en suverän och självständig stat? En nationalsång, en flagga och en bit land att försvara; eller krävs något mer? Enligt Montevideokonventionen om staters skyldig- och rättigheter vilken är signerad år 1933, måste en stat uppfylla särskilda bestämda kriterier för att faktiskt kunna bli självständig. (Illvet, 2012).

Strävan efter och önskan om ett självständigt Kurdistan, har lett till en långvarig frihetskamp med flertalet tillvägagångssätt vilket lett till utfall med blandat resultat. Syftet med denna kurdiska kamp, har hela tiden varit att uppnå autonomi och bilda en självständig stat. Den kurdiska kampen har varit lång och bemödande, och har skiljt sig väldigt åt mellan de turkiska och irakiska Kurderna.

I den här uppsatsen kommer en undersökning av Montevideokriterierna, vilka definierar en stat, behandlas i relation till den kurdiska regionen i Irak och Turkiet. Uppsatsen kommer att avgränsas till den historiska utvecklingen i turkiska och irakiska Kurdistan. Mer specifikt kommer en undersökning genomföras om självständighetsfrågan drivits i två av Kurdistans regioner, och vad är det som gör att tillvägagångssätten skiljer sig åt gällande uppfyllande av Montevideokonventionens kriterier. Undersökningen härleds från olika avtal, historiska

händelser och hur det ser ut i dagens läge, vilket utgör det analyschema som presenteras i avsnittet för undersökning. De händelser som analyserats och presenteras i analyschemat är Sykes-Picot-avtalet, Gulfkriget, PKK bildande, Turkiet och EU, USA:s invasion i Irak samt nutid. En analys kommer också att göras utifrån teorier gällande internationella relationer, närmare bestämt realism och liberalism. För att lyfta diskussionen kommer även liberalism och realism användas för att analysera staten.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna rapport är att undersöka huruvida Kurdistan i Irak och Turkiet kan rättfärdigas som självständig stat. För att genomföra undersökningen och besvara syftet, kommer sekundärdata samlas in för att definiera vilka kriterier som måste uppfyllas för att en suverän stat ska kunna bildas. Undersökningen kommer även att redogöra för hur kurderna i Irak respektive Turkiet har utvecklats över tid, samt var i processen de befinner sig idag. Även händelser som varit avgörande för utvecklingen av självstyre kommer att belysas i rapporten. Syftet med rapporten och de teoretiska områden som ämnas undersökas mynnar därmed ut i följande frågeställning:

- Hur har processen gällande uppfyllande av Montevideokonventionens kriterier skiljt sig åt mellan irakiska och turkiska Kurdistan?

2. Teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras rapportens teoriavsnitt. Inledningsvis presenteras den deklarativa teorin samt Montevideokriterierna vilket beskriver statsteori. Denna teori har sedan använts för att analysera den kurdiska staten vilket utgör uppsatsens huvudsakliga teori. Därefter har ytterligare en teori om internationella relationer, liberalism och realism, applicerats för att förankra slutsatserna i diskussionsdelen. Den sistnämnda teorin har adderats för att lägga till ytterligare en aspekt på analysen med syfte att lyfta diskussionen till en högre nivå. vilket i analysavsnittet kommer användas för att avgöra huruvida kurderna i Turkiet respektive Irak uppfyller kriterierna för en självständig stat. Därefter följer en beskrivning av realism och liberalism, som är två klassiska perspektiv på internationella relationer. Senare i rapporten, kommer dessa användas för att diskutera de bakomliggande faktorerna för eventuella skillnader i hur processen gällande uppfyllandet av Montevideokonventionens

kriterier har skiljt sig åt för kurderna i Irak respektive Turkiet. Avslutningsvis i denna del beskrivs definitionen av begreppet stat vilket benämns genomgående i hela rapporten.

2.1 Teoretiska utgångspunkter

Nedan följer rapportens teoretiska utgångspunkter vilka är den deklarativa teorin, Montevideokonventionen, realism, liberalism samt definitionen av begreppet stat.

2.1.2 Den deklarativa teorin

För närvarande finns ingen generell, internationell lag eller direktiv som avgör eller beskriver vilka krav vad en etnisk grupp ska uppfylla för att anses vara en suverän stat. I

Montevideokonventionen finns dock en teori som kallas *Declarative theory of statehood*, vilket översatt på svenska blir den deklarativa teorin av statsstatus. Denna teori har i olika sammanhang använts som en riktlinje och ett hjälpmedel för att undersöka huruvida en etnisk grupp kan anses vara en självständig stat. Författare som Malcom Shaw, som är professor och specialist inom internationella och mänskliga rättigheter, anser att Montevideokonventionen utgör de fundamentalt mest accepterade kraven på innebörden av vad en stat faktiskt är. Shaw har utifrån Montevideokonventionen och den deklarativa teorin beskrivet sin definition av en stat och vad som gör att en etnisk grupp uppnår statsstatus (Shaw, 2014, s.144).

2.1.2 Montevideokonventionen

Montevideokonventionen signerades år 1993 av länder som USA, Dominikanska Republiken och Mexiko. Konventionen har fått en betydande roll i utvecklingen av definitionen av begreppet stat, både gällande rättigheter och skyldigheter. Montevideokonventionen anses idag vara en del av sedvanerätten (Shaw, 2014, s.144). Sedvanerätt är en oskriven lag som är juridiskt bindande och uppstår genom sedvänja och rättspraxis. Många gånger blir sedvanerätt så småningom en faktiskt lag (säkerhetspolitik, 2011) I konventionens första artikel radas det upp fyra kriterier som en etnisk grupp skulle innefatta för att få anses vara en suverän stat. Enbart redan existerande suveräna stater kan erkänna en etnisk grupp om de anser att entiteten uppfyller alla kriterier (Shaw, 2014, s.144). Nedan följer vidare förklaring av respektive kriterium.

Permanent befolkning

Det första kriteriet i Montevideokonventionens första artikel är permanent befolkning. Detta innebär att en stat måste ha en permanent befolkning på sitt territorium för att kunna definieras som en stat. De finns ingen beskrivning om antal invånare i befolkningen, fokus ligger i stället på att befolkningen ska vara bosatt innanför det område som den etniska gruppen ansöker statsstatus för. Den etniska gruppen behöver kunna framföra bevis som påvisar att området omfattas av en viss befolkning. Diskurser, en formell diskussion ofta förd av en påverkande makt, är i detta fall av stor betydelse. Det medför lagom med bevis för att en enhet ska kunna karakteriseras som en permanent befolkning (Shaw, 2003, s. 178).

Definierat territorium

Det andra kriteriet i Montevideokonventionen fokuserar på folkgruppens territorium. Enligt detta kriterium ska det finnas ett definierat territorium, vilket innebär att det ska finnas ett territoriellt avgränsat område vilket kontrolleras av en överordnad makt. Det går därmed inte att skapa en stat från tomt intet, utan det måste finnas ett område att hänvisa till. I detta kriterium finns inga krav på storleken av det geografiska området, huvuddelen utgörs istället av att det ska finnas tydliga gränser samt en regering vilken har kontroll över det angivna området. (Shaw, 2014, s.150).

Regering

Det tredje kriteriet i processen att bli en självständig stat är en regering. Montevideokonventionen menar att det krävs ett centralt styre för ett fungerande samhälle, samt att det är en nödvändighet för möjligheten att kontrollera det politiska systemet. (Shaw, 2003 s.180). Kriteriet belyser även vikten av en stabil, politisk struktur för en framgångsrik samhällsbyggnad, snarare än en statsapparat med lagstiftande och verkställande organ (Shaw, 2017 s. 159). Författare som Crawford menar att detta kriterium är det mest angelägna kriteriet att uppfylla, eftersom de övriga kraven i teorin är beroende av att ett centralt styre finns. (Crawford, 2006 s. 55). För att lyckas uppfylla detta kriterium fullt ut, måste en stat först ha kontroll över både befolkning och territorium. Detta kan exempelvis vara genom ett militärt styre, genom vilket de då även har makten att utöva ett legitimt våldsmonopol inom territorium (Craven, 2010, s. 224).

Kapacitet att ingå mellanstatliga avtal

Det fjärde och sista kriteriet i Montevideokonventionen är kapacitet att ingå mellanstatliga avtal och relationer med andra stater. En stat med befogenhet att skapa och ingå avtal med andra stater, visar på att andra stater erkänner dess existens. Detta kriterium kan vara svårt att uppfylla, då det råder tvetydiga åsikter om definitionen. Den deklarativa teorin säger att det inte behövs något officiellt erkännande från övriga suveräna stater (Ödalen, 2015). Det kan även vara svårt att avgöra exakt när det inträffar, vilket gör att övriga nationer kan använda detta kriterium för att ifrågasätta ett lands uppfyllande av Montevideokriterierna.

2.1.3 Realism och liberalism

Studien kommer även ta hänsyn till två klassiska perspektiv på internationella relationer, realism och liberalism. Dessa två perspektiv beskrivs ofta som motpoler, där realism representerar egoism, konflikter och makt, medan liberalism står för moral, samarbete och fred (Säkerhetspolitiken, 2015).

Realism

Realismen är ett synsätt samt tillvägagångssätt för att studera omvärlden och är en av de mest anseende och väletablerade perspektiv inom fältet internationella relationer (Reus-Smit & Snidal, 2008, 134). Författare och tänkare som Thukydides, Niccoló Machiavelli och Thomas Hobbes, ses som framstående inom området. Även nutida forskare som till exempel Kenneth Waltz, Stephen Walt och John Mearsheimer har alla influerat detta synsätt (Machiavelli, 2012).

Författare som Thomas Hobbes, har till stor del präglat realismen, med sitt synsätt om att människan naturligt är egoistisk och maktlysten, även definierat som ”allas krig mot alla”. Morgenthau (1984) har genom detta synsätt dragit paralleller till staten, och menar att alla staters handlande egentligen reflekteras av den mänskliga egenskapen om egoism och maktlystenhet. Vidare menar Morgenthau (1984) att detta kan appliceras på staters agerande internationellt och nationellt (Reus-Smit & Snidal, 2008, 134).

Enligt realismen anses staten vara i centralt fokus. Staten ses som den enda aktör med makt och medel, vilket gör att det endast är staten som kan starta krig, skapa och ödelägga internationella relationer, samt påverka övriga stater. Staten ses därmed enligt realismen som

den enda aktör som verkligen är betydelsefull i internationella relationer och internationell politik (Säkerhetspolitiken, 2015).

Traditionellt sett hävdar realismen att stater alltid sätter sitt eget intresse och makt framför andras, och att internationella samarbeten och organisationer som FN därmed är ineffektiva. Staterna kommer alltid sätta sina egna intressen och behov först och inte vara villiga att ge upp sin suveränitet. Realismen hävdar också att konflikter och krig är något som ej går att undvika på grund av detta egoistiskas beteende. Alla stater bör vara varse och förbereda sig på detta (Steans et. al, 2010, 53–56).

Ett annat fokus inom realism är begreppet maktbalans. Maktbalans kan ses som en mekanism, vilket förhindrar en stat från att erhålla en särskild position internationellt. Återigen handlar det om egoism, att stå emot hot från övriga stater samt att fokusera på sin egen säkerhet. Detta görs genom att stärka interna resurser eller stärka sin position genom allianser. Fokus är därmed inte att skapa fred, utan att skydda sitt eget territorium. Ibland anses enda utvägen att upprätthålla detta vara krig. Detta synsätt kritiseras ibland för att vara pessimistiskt, eftersom en så kallad fredlig internationell ordning endast ses som avsaknad av krig (Reus-Smit & Snidal, 2008, 141).

Liberalism

Liberalism anses vara en motpol till realism och står för fred, samarbete och moral (Säkerhetspolitiken, 2015). Individer som ses som företrädare inom liberalismen är författare och tänkare som John Locke, Immanuel Kant, John Stuart Mill och Jeremy Bentham, medan Robert Keohane och Joseph Nye anses vara mer nutida. Alla ovanstående personer fokuserar på människan frihet och avsaknaden av restriktioner och tvång. Ibland beskrivs liberalismen som frigörande genom införandet av olika mekanismer som marknadsekonomi och demokrati. Införandet av sistnämnda institutioner leder till större frihet för människor och anses vara en viktig del (Ericsson, 2012, s.52). Det anses finnas tre viktiga områden som liberalismen tenderar att fokusera på, dessa är (i) normer och rättigheter, (ii) intressekonkurrens och utrikespolitik, och slutligen (iii) interdependens och institutioner (Ericson, 2012, s.53–61).

Ett annat fokus inom liberalismen är strävan efter att organisera staten och hur de arbetar på ett sätt som skapar ordning och rättvisa för individer, utan hårda restriktioner och tvång. Synsättet på hur detta ska gå tillväga skiljer sig åt mellan olika liberala tänkare och det är därmed tvetydigt hur tillvägagångssättet ska se ut. Synen på samhällets nytta gentemot individens rättigheter och friheter är olika, och begrepp som rättvisa och olika aktörers intresse benämns ofta i dessa diskussioner (Ericsson, 2012, s.51–52).

Den övergripande fokusen inom liberalismen är att alla människor drivs av att ett gemensamt samarbete vore till allas fördel, samt att de konflikter som eventuellt uppstår ska kunna lösas genom förhandlingar och överläggning. På så sätt anses upptrappande av konflikter kunna undvikas, vilket i förlängningen innebär förhindrande av krig. Liberalismen som helhet argumenterar därmed mot användandet av våld och andra maktingripande aktioner (Heywood, 2011, s.56). Realismen hävdar som tidigare nämnt att staten ska ses som enda maktutövande aktör. Liberalismen å andra sidan, hävdar att det finns flera olika aktörer som påverkar den internationella politiken. Tänkare inom liberalismen är därmed positivt inställd till internationella organisationer som FN och hävdar att dessa internationella samarbeten är fördelaktiga i motsats till realismen som ser det som ett hot mot staters suveränitet och makt (Heywood, 2011, s.434, 437).

Liberalismen anses vara präglad av idealism genom att värdet av ideal och morals värderas högre än staters inflytande och suveränitet. Liberalismen anses gentemot realismen vara ett mer positivt synsätt, eftersom de anser att fred kan uppnås genom internationella samarbeten och förhandlingar. Detta grundas på en uppfattning om att människans delar en viss etik, vilket möjliggör skapandet av internationella lagar. Företrädare för liberalismen har varit drivandet i införandet av internationella institutioner och samarbeten, exempelvis i uppförandet av europeiska unionen och FN. Den sistnämnda skapade med ambitionen att skapa ett verktyg för att lösa framtida internationella konflikter med hjälp utav fredliga metoder och förhandlingar (Heywood, 2011, s.62).

2.1.4 Begreppet stat

Syftet med undersökning är att undersöka huruvida processen skiljt sig mellan irakiska Kurdistan och turkiska Kurdistan gällande uppfyllande av Montevideokonventionens kriterier för att erkännas som en stat. Montevideokonventionen från år 1933 definierade som tidigare

nämnt de krav som ställs för att ett land ska räknas som en suverän stat, vilka idag betraktas vara en del av sedvanerätten. I denna uppsats har fokus legat på följande kriterier:

- En permanent befolkning
- Ett definierat territorium
- En regering
- Kapacitet att ingå i relationer och avtal med andra stater (Gant, 1999).

Definitionen av stat i denna uppsats är som tidigare nämnt:

”En nation inom ett definierat territorium där det finns en permanent befolkning och som styrs av någon form av statsstyrelse som har förmåga att ingå i relationer med andra stater.” (Gant, 1999).

De ovan nämnda kriterierna ligger till grund för att kunna bevisa mot omvärlden att ett specifikt territorium bör vara eller faktiskt är en självständig stat. Om ett territorium lyckas uppfylla dessa kriterier, är det vanligt att andra stater erkänner regionen i fråga. I frågan om en självständig stat finns det två synsätt. I den internationella rätten anses det inte tillräckligt att blir erkänd självständig stat av andra stater, utan då krävs att man uppfyller kriterierna i Montevideokonventionen nämnd ovan. Ett eventuellt erkännande av andra stater blir första aktuellt då dessa är uppfyllda. Det finns i dagsläget inga formella processer för hur ett sådan erkännande ska gå till, vilket gör denna punkt svår att bedöma. Till exempel så kan ett anförande från ett annat lands president tillgodoräknas. Erkännandet av en självständig stat från ett annat land är följaktligen en ren politisk handling och kan användas för att stärka sin egen makt eller försvaga andras stater makt genom politiska manifesteringar (Gant, 1999).

Den så kallad folkrätten beskriver internationella principer och regler om hur olika nationer ska agera och uppföra sig i relationen med varandra. Även reglering om mänskliga rättigheter är även innefattade här (Regeringen, 2018). Folkrätten beskriver tre grundkrav för att anses vara en självständig stat. För att bli det behöver en nation uppfylla följande tre kriterier:

- En permanent befolkning
- Ett definierat territorium
- En regering (Gant, 1999).

Om ett erkännande av en stat ges utan att dessa tre kriterier är uppfyllda, anses inte erkännande officiellt, utan kallas i sådana fall för *premature recognition*, vilket som namnet antyder innebär ett förstadium av erkännande av en stat. Författare som Grant (1999) menar att det är en folkrättslig överträdelse då en stat erkänner en annan stat som självständig tror att denna inte uppfyller kriterierna enligt Montevideokonventionen. Grant menar vidare att ett sådant för tidigt erkännande av ett folks självständighet kränker moderstatens territoriella integritet.

2.2 Tidigare forskning

I detta avsnitt följer en redogörelse för tidigare forskning som är av betydelse för denna undersökning. Forskning kring problematiken angående kurdisk självständighet har hittills gett många tvetydiga svar. Även bemötande och forskningen kring frågan har behandlats olikartat runt om i världen. En sak som forskningen tyder på och är relativt entydig om, är att kurderna som minoritet drabbats av olika former av restriktioner. Nästan all tidigare forskning inledas med en kort information om kurderna, deras status och deras önskan om ”statehood” eller kulturell autonomi inom de stater som de bor i.

Tidigare forskning angående den kurdiska frågan var inte speciellt svårt att hitta. Det fanns olika forskningsarbeten kring den kurdiska frågan men de flesta var homogena till sina syften. Gunter (2004) och Romano (2015) i sin studie undersöker alla kurdiska delar och kommer fram till att kurderna i Syrien, Turkiet och Iran skulle vara nöjd med att få lite mer demokrati och kulturella rättigheter medan kurderna i Irak strävar efter mer självständighet eftersom dem redan har demokrati. Romano talar också om att det bara är kurderna i Irak som verkligen pratar om att skilja sig från Irak vilket dem andra delar inte vågar göra eftersom de inte har kommit fram till det steget ännu. Dessa artiklar varit hjälpsamma med avseende på att de gett en helhetsbild över den kurdiska problematiken, kurdernas behov samt strävan i dagsläget.

Det finns inte så mycket tidigare forskning gällande den specifika forskningsfrågan om kurderna i Iraks uppfyllande av Montevideokriterierna. Den mest relevanta artikeln som finns tillgänglig är ”*The case for Kurdish statehood in Iraq*” av Philip S. Hadji. Denna uppsats varit till stor hjälp i valet av teori, och varit givande när det gäller bakgrundsfakta för kurderna i Irak. Angående kurderna i Turkiet, fanns inget material att tillgå om hur långt de har kommit i

uppfyllandet av Montevideokriterierna. Det finns därmed ingen tidigare forskning som har tillämpat denna teori på kurderna i Turkiet.

3. Metod och material

Nedan följer en presentation av rapportens metod och material.

3.1 Metod

Den metod som använts i genomförandet av denna uppsats är processspårningmetod, vilket syftar till att beskriva hur något har förändrats över tid. På så sätt ges en tydlig bild över hur olika mönster skapas och utvecklas i olika sammanhang. Vid applicering av processspårningsmetod är det viktigt att belysa att det inte är slutresultatet som är det avgörande i frågan, utan processen som leder till resultatet. Vidare går processspårning ut på att man identifierar olika historiska skeenden, gör en beskrivande analys av dem skeendena utifrån ens teoretiska ramverk för att på det sättet försöka spåna och utveckla mellan de historiska skeendena. Denna metod är även en form av inomfallsstudie och används när det centrala i studien inte är utfallet utan själva processen, man utgår från utfallet för att istället förklara processen. De två författarna Bennet och George, är framstående inom metod och menar att den kan vara till stor användning vid undersökning av fallstudier (Bennett & George, 2005). Metoden är särskilt användbar då orsakerna för ett visst utfall in är helt känt, och man därefter genom att applicera befintliga teorier kan förklara detta utfall. (Beach & Pedersen, 2013, s.17). Med hjälp av den deklarativa teorin som kommer användas i denna uppsats kommer utfallet förklaras.

Vid användandet av processspårningsmetod finns ingen egentlig begränsning för vilka material som kan användas. Exempel på dessa material som kan ligga till grund för undersökningen kan vara artiklar, intervjuer, protokoll och övriga dokument. Materialet anses applicerbart så länge de kan bidra till förståelsen av bakomliggande mekanismer (Esaiasson, 2007).

I denna rapport kommer processspårningmetoden användas för att beskriva hur processen skiljt sig åt för det irakiska och turkiska Kurdistan gällande uppfyllandet av Montevideokonventionens kriterier. Genom appliceringen av denna metod är förhoppning att kunna tydliggöra huruvida Kurdistan uppfyllt de olika Montevideokriterierna som ligger till grund för att ett givet land ska tilldelas en status som självständig stat. Skulle det visa sig att Kurdistan uppfyller dessa kriterier, talar det för att landet bör ges en status som suverän stat.

Förhoppningen är även att appliceringen av processspårningsmetoden kommer ge en tydlig bild av när dessa kriterier uppfylldes.

3.2 Material

Det material som kommer ligga till grund för denna undersökning och rapport är vetenskapliga artiklar och böcker publicerade inom området. Dessa kommer till största del vara sekundärkällor vilka kommer inhämtade både via internet och genom tryckta källor. Vid inhämtning av material på detta sätt är det viktigt att behålla ett kritiskt förhållningssätt, eftersom sekundärkällor generellt sett anses vara mindre tillförlitliga än primärkällor. Genom att utgå från källor med hög kvalitet och centralitet, exempelvis publicerade av forskare och välkända författare, är förhoppningen är använda källor anses vara relevant och tillförlitliga.

Ett annat sätt att öka trovärdigheten med källorna använda i rapporten, är att bekräfta dessa med påstående från en annan källa med ett annat ursprung än den första (Esaiasson & Giljam, 2007, s.319). Även tidningsartiklar kommer utgöra en del av källorna. Journalister har generellt sett inte samma krav på källor och objektivitet som en författare har, men eftersom ämnet i rapporten är aktuellt i dagens läge, är det svårt att hålla sig uppdaterad på annat sätt.

3.2.1 Val av fall

En jämförande analys av kurderna i Turkiet och Irak, har valts som en fortsättning på förgående undersökning som skrevs i samband med min B-uppsats. Då undersöktes hur irakiska Kurdistan blev ett autonomt område istället för en självständig stat, samt om det irakiska Kurdistan faktiskt kan rättfärdigas som en självständig stat. Valet av att göra en jämförelse mellan kurderna i Turkiet och Irak gjordes med avseende på att kurderna i Irak har kommit längre på vägen mot att bli en självständig stat. Detta trots att kurderna i bägge områden länge kämpat för samma sak.

Designen på denna uppsats kommer vara en jämförande fallstudie (Esaiasson & Giljam, 2012, 34–35). De två analysenheter som undersökts är irakiska och turkiska Kurdistan. Dessa enheter anses vara lämpliga i urvalet eftersom de två delarna av Kurdistan har liknande historia. Dock skiljer sig utfallet åt eftersom irakiska Kurdistan kommit längre i sin utveckling och på så sätt uppfyller fler Montevideokriterier än turkiska Kurdistan. Efter att de två

analysenheterna undersökts, kommer dessa jämföras mot varandra för att kunna dra slutsatser om hur processen skiljt sig åt gällande uppfyllandet av Montevideokonventionens kriterier.

3.2.2 Disposition

Inledningsvis presenteras en redogörelse av kurdernas situation samt en presentation av Montevideokonventionens kriterier för en suverän stat. Därefter presenterade uppsatsen syfte samt forskningsfråga, följt av en redogörelse för val av fall, uppsatsens teoridel samt metod. Sedan följer en beskrivning av insamlat material, uppsatsens disposition samt tidigare forskning inom området.

Fortsättningsvis presenteras kurdernas bakgrund samt de olika kurdiska folkgrupperna i Turkiet samt Irak. Därefter presenteras ett analyschema för att redogöra för skillnaderna mellan de två folkgrupperna, följt av en diskussion- och resultatdel. Avslutningsvis presenteras uppsatsens slutsats.

4. Undersökning av kurdernas situation i Turkiet och Irak

Nedan följer en presentation av rapportens undersökning.

4.2 Bakgrund

Sedan urminnes tider har det funnits skillnader mellan olika folkgrupper, kulturer och områden. I Mellanöstern finns det många nationer vars historia, språk och kultur skiljer sig åt mot varandra, men på grund av olika omständigheter har många av dessa tvingats enas med övriga folkgrupper mot sin vilja. En av dessa nationer var den kurdiska folkgruppen. De fördes samman och slogs ihop med andra folkgrupper, där olika språk, kulturer och historia blandades (McDowall, 2004, S. 124).

Läget i Mellanöstern förändrades främst när Osmanska riket föll vid första världskrigets slut, då briter och fransmän delade in och formade regionen utifrån deras intressen. Dessa händelser kom att få kulturella påföljder, det influerade bland annat etniska och religiösa värderingar och förhållande i området. I samband med att den arabiska nationalismen därefter slog igenom, favoriserades de folkgrupper och kulturer som var i majoritet. Mindre grupper så som kurderna, blev därmed lidande i samband med detta (McDowall, 2004, S. 124).

Kurderna härstammar från ett så kallat stamfolk, tillhörande bergskedjan Zagros i nordvästra Iran. De har en distinkt identitet, med stark kultur och historia och är en av de äldsta

folkgrupperna i mellanöstern. Den kurdiska kulturen, språket och identiteten har rötter ändå tillbaka till det mediska riket. Kurdistan, som kurderna idag kämpar för att få självständigt, betyder helt enkelt ”kurdernas land”. Inom det kurdiska språket finns flera olika dialekter, men de som benämns som vanligast är Gorani, Kurmanci, Sorani och Zazaki. (Kurdiska riksförbundet, 2010).

Idag består den kurdiska folkgruppen uppskattningsvis av 28–40 miljoner människor. Källorna angående storleken på den kurdiska befolkningen är tvetydiga. Turkiska myndigheter tenderar att ge utlåtande om att den kurdiska folkgruppen är betydligt mindre än vad de kurdiska källorna påstår. Det finns inga officiella siffror på antalet kurder eftersom de är utspridda i så många länder då de inte har något eget land och det är därmed svårt att ge en exakt siffra. Oavsett slutligt antal, är kurderna den största etniska folkgruppen i världen som saknar ett eget land. Ungefär hälften av alla kurder är idag bosatta i Turkiet, medan resten är utspridda i Iran, Irak och Syrien samt närliggande länder. (Globalis, 2016).

Före första världskriget delades Kurdistan för första gången mellan det osmanska riket och Persiska riket. Kurderna i de både delarna av Kurdistan var delvis självständiga (Gunter, 2004). Första världskriget innebar stora förändringar, båda positiva och negativa. Osmanska riket upphörde under första världskriget. Historiskt sett har Kurdistan och kurderna varit en stor del av det osmanska riket, och det innebar därmed en stor förändring för denna folkgrupp. Det forna imperiet där kurderna tidigare varit bosatta, delades nu upp mellan krigets segrande stormakter. (Globalis, 2016). Denna uppdelning grundades sig i Sykes-Picot avtalet som skrevs under den 16 maj 1916. Det var ett hemligt avtal som uppfördes mellan brittiska Mark Sykes, och franska Francois Georges-Picot. Avtalet vilket är en kolonial överenskommelse mellan ovan nämnda länder, skildrar en kartläggning samt uppstyckning av mellanöstern, vilket är väldigt likt hur det ser ut idag. Kurderna uteblev i detta avtal och det kurdiska folket delades istället upp istället mellan de fyra länderna Irak, Iran, Syrien och Turkiet. Då kurderna nu blev minoriteter i fyra olika stater, påbörjades nu kurdernas kamp för ett fritt Kurdistan. (Mansour, 2014).

Den första officiella överenskommelsen slöts år 1920 i Sévres, gällande det osmanska riket uppdelning. I detta avtal togs hänsyn till kurdernas önskan om en egen stat. Det slutgiltiga fredsavtalet kallat Lausanneavtalet, skrev år 1923. I detta avtal var kurderna inte längre med, och de stod därmed fortsatt utan egen stat. Ända sedan dess har kurderna kämpat för sin

självständighet, vilket har lett till många blodiga strider. Många människor har fått fly sina hem, och många människor har mist sina liv. Sammanfattningsvis handlar den omdiskuterade tvisten mellan kurderna och de 4 staterna Iran, Syrien, Irak och Turkiet om rättvisa, säkerhet, territorium samt kurdernas rättighet till en egen identitet (Globalis, 2016).

4.3 Kurderna i Turkiet

Under första världskriget anser kurderna sig ha blivit förrådda av turkarna då det hade förhandlat med de turkiska ledarna Atatürk och bildat en allians för att kunna stoppa västmakternas invasion i Gallipoli år 1915. Enligt utsago ska avtalet ha varit att kurderna skulle få delar av östra Turkiet som ersättning mot att de hjälpte den turkiska befolkningen att skydda rikets västra delar. Detta område skulle tilldelas kurderna nä kriget nått ett slut, men så blev inte fallet då turkarna ej höll sin del av avtalet. Kurderna hamnade nu i en underlägsen, utsatt position (Chailand, 2007).

Den kurdiska historien i Turkiet har sitt ursprung från år 1923 då den turkiska republiken proklamerades. Den dåvarande ledaren Atatürk, beslutade att den turkiska befolkningen skulle enas och införde ett politiskt program för gränserna mellan den turkiska och kurdiska befolkningen skulle upphöra (Karlsson, 2008 s.64). Därefter började kurderna sakta exkluderas ur den politiska diskussionen och referenser till Kurdistan försvann från alla officiella dokument. Även orter som tidigare burit kurdiska namn, ersattes med turkiska för att skapa ett enhetligt Turkiet (McDowall, 2004, s.191). När de turkiska nationalisterna grundade den nya staten Turkiet i Ankara gjorde kurderna i östra Turkiet uppror. År 1927 utropade kurderna även en oberoende stat i östra Turkiet som det kallades för den kurdiska republiken Ararat, men självständigheten varade inte länge. Några år senare blev republiken krossad av den turkiska krigsmakten (Globalis, 2016)

Turkiet verkställde en så kallad "turkifieringspolitik" under 1920 till 1930-talet. Detta innebar att folkgrupper med ett annat språk och kultur skulle assimileras in i det turkiska språket och turkiska kulturen. Många kurder tvångsförflyttades till nya områden vilket i sin tur till ständiga revolter och uppror från kurdernas sida. Bland de största var Mount Arrarat-revolten och den motståndsrörelse som uppstod i Dersim mellan 1937–1938 talet där tusentals civila kurder dödades (Globalis, 2016). Förtrycket från Turkiet var väldigt hårt, och den tidigare assimileringen övergick till utrensning av kurder. Efter 13 år av uppror och kamp hade 1.5

miljoner kurder förlorat sina liv, genom tvångsförflyttning, hot och massmord. All samhörighet till Kurdistan förbjöds och förtrycktes, exempelvis genom att ord som ”kurd” och ”Kurdistan” förbjöds i turkiska ordböcker. Alla referenser till kurder skulle numera vara genom att kalla dem *bergsturkar*. (Kendal, 1993, s.51–62).

Händelser efter Dersim ledde till ännu mer dilemma mellan den turkiska regeringen och den kurdiska befolkningen. Den turkiska regeringen ville förhindra och avlägsna den kurdisk nationaliströrelse mellan 1937–1938. Men deras sanktioner förvärrade bara situationen och gjorde dispyten ännu mer infekterad, vilket i sin tur ledde till att den kurdiska nationalismen växte sig starkare (Jwaideh, 2006).

Den kurdiska nationalkänslan blev bara starkare med tanken på despotin från den turkiska staten. Ända sedan år 1923 och Lausanneavtalet, hade kurdernas nation varit bortglömd och förtryckt, började åter diskuteras år 1979 då PKK, ett kurdiskt parti i Turkiet som arbete för kurdernas rättigheter, bildade det Kurdiska Arbetarpartiet. Det Kurdiska Arbetarpartiet grundades under år 1978 av en grupp studenter. Ledaren var Abdullah Öcalan, som strävade mot att hitta fredliga lösningar med Turkiet. När han fick delta i fler politiska val, startade han till sist krig för att göra sin röst hörd. PKK har under de senaste 30 åren fört ett gerillakrig mot den turkiska armén och lyckades i perioder kontrollera stora områden i östra Turkiet. PKK:s syfte var från början att etablera ett fritt Kurdistan, men de har med tiden blivit terroriststämplade av både Turkiet och Västmakterna (Jwaideh, 2006).

Turkiet besvarade PKK:s krigföring med hämndaktioner mot den kurdiska befolkningen. Tvisterna var hårdast i de kurdiska kärnområdena i sydöstra Turkiet. Med tanken på att PKK hade sin grund på irakisk mark gick Turkiet in med sina styrkor i norra delen av Irak. Det var på jakt efter PKK-medlemmar och gömställen för gerillan (Globalis, 2016).

PKK:s ledare Öcalan blev fångad och dömd till döden år 1999. En dom som därefter ändrades till livstids fängelse. Öcalan tog offentligt avstånd från användningen av våld efter domen och en kort tid deklarerade PKK vapenvila. Detta gjorde att säkerhetssituationen i sydöstra Turkiet förbättrades formellt. I samband med att Turkiet ansökte om europeiskt medlemskap, har den turkiska behandlingen av kurder förändrats. Turkiet har istället de senaste åren försökt genomföra nya reformer för att leva upp till de krav som måste uppfyllas för att ett medlemskap i EU ska vara aktuellt (Globalis, 2016).

Efter att Turkiet länge ha velat bli medlem i EU erkändes Turkiet år 1999 som kandidatland, dock med villkor. Turkarna skulle först bättra på respekten för de mänskliga rättigheterna och även rätta till politiska missförhållanden (landsguiden, 2019) Det nybildade partiet AKP (Rättvise- och utvecklingspartiet) vann 2002 i parlamentsvalet. Partiet var uttalad EU-vänligt och redan efter första året fick reformarbetet en ny kraft (Säkerhetspolitiken, 2019).

I dess första parlamentsval 2002 vann det nybildade partiet AKP (Rättvise- och utvecklingspartiet) under ledning av partiledaren Recep Tayyip Erdoğan. Relationerna mellan den Turkiets regering och den kurdiska befolkningen förbättrades sakta med säkert. I valet som genomfördes 2007 fick AKP cirka hälften av rösterna i sydöstra Turkiet (Säkerhetspolitiken, 2019).

Nuförtiden är kurdernas situation mycket bättre i Turkiet än vad den var för drygt 30–50 år sedan. Den turkiska regeringen har börjat samarbeta med den kurdiska folket på olika sätt. Kurderna kan idag tala sitt språk utan att vara rädd, det finns till och med kurdiska kanaler som har skapats av myndigheterna. Dessa förändringar har tillkommit under de senaste åren mycket på grund av PKK:s kamp. Men också har den turkiska premiärministern Erdoğan fört (Karlsson, 2008, s.68).

Trots dessa förändringar är det fortfarande förbjudet att använda det kurdiska språket eller något annat språk än turkiskan i skolan. Detta är på grund av att den turkiska konstitutionen inte accepterar något annat språk än turkiskan som det offentliga språket i landet. Fortfarande är det förbjudet att bilda politiska organisationer eller föreningar på etniska principer (Karlsson, 2008). Fram till 2003 var det straffbart att ge sitt barn ett kurdiskt namn i Turkiet (Karlsson, 2008, s.68).

I samband med att Turkiet ville gå med i EU, ställdes krav om att förbättra situationen för kurderna i landet. Reformen för kurdernas rätt till sitt eget språk infördes bland annat. I samband med att Turkiet lättade något på förtrycket, sökte den kurdiska befolkningen ett ökat självbestämmande. De vill ha rätt till regionalt självstyre och att få utveckla sin egen kultur och språk. Vapenvilan bröts i Maj 2004 och konflikten började om på nytt. I samband med valet 2004, vann regeringspartiet AKP stora framgångar, även i kurdiskdominerade områden.

PKK, företrädare för kurderna, såg sig hotade av detta i sin självupptagna roll som ledare för kurderna (Säkerhetspolitiken, 2019).

Under 2006 ökade Våldet kraftigt mellan turkar och kurder eftersom PKK attackerade militära posteringar längs Turkiets gräns mot Iran och Irak. Trots det vann AKP 2007 ytterligare fler kurdiska röster i valen jämfört med tidigare val. I samband med detta accepterade även cirka tjugo representanter från det lagliga kurdiska partiet DTP i turkiska parlamentet (Säkerhetspolitiken, 2019).

I december 2009 förbjöd Turkiets författningsdomstol DTP, med motiveringen att det haft kopplingar till den förbjudna gerillan PKK. Abdullah Öcalan under denna period stort inflytande och påverkan i DTP. Dock satt DTPs representanter i parlamentet kvar fast som medlemmar av det nya partiets namn BDP (Freds- och demokratipartiet) (Säkerhetspolitiken, 2019).

AKP har varit fördelaktiga för den turkiska befolkningen, men för att kunna förhandla med kurderna ville de först att PKK skulle lämna över sina vapen till den turkiska staten. Detta är för att AKP vill att PKK ska ge upp den väpnade striden. Det socialistiska partiet BDP, är av en annan åsikt och menar att det aldrig kommer bli så. De anser inte det vara relevant att kräva att PKK neutraliseras innan ett samarbete med AKP. Det socialistiska partiet menar att PKK:s närvaro inte har betydelse för att man ska stanna upp förhandlingarna. BDP menar vidare att PKK kommer vara motvilliga till att lämna ifrån sig sina vapen, efter den 30-åriga kamp de medverkat i (Marlies & Joost, 2010).

BDP har gjort det klart och tydligt att det inte har några planer på att separera landet utan de arbetar för en bättre demokrati och rättigheter för nationens befolkning. Partiets mål är dels att en individs etnicitet, religion, språkliga bruk ska inte ifrågasättas under några som helst förhållanden och dels att skapa ett samhälle fritt från all sorts av diskriminering (Marlies & Joost, 2010).

Det har funnits många partier under det senaste 20 åren med liknande mål som BDP har. Många av dessa har förbjudit eller lagts grund av misstankar om ett olagligt samarbete med PKK, alternativt för att man yttrat sig destruktivt mot de turkiska konstitutionslagarna. BDP partiet är en fortsättning på det som inte fick åstadkommas innan. Det fanns en stor risk att

även BDP skulle förbjudas. Om detta skulle inträffa, är sannolikheten dock stor att ett nytt, liknande samma värderingar skulle grundas, vilket det har gjort under de tidigare 20 åren (Stepan, 2012).

4.4 Kurderna i Irak

Kurdistan utropades av Sheik Mahmut Berzendji ett eget kungarike år 1919. Södra Kurdistans område tilldelas av Nationernas Förbund till britterna, vilka hade intresse av de stora oljekällorna i både Kirkuk- och Mosulområdet. Britterna gjorde därefter slut på den kurdiska regimen år 1924 i samband med det så kallade Lausanneavtalet. (Kurdiska riksförbundet, 2010).

Vidare beslutade Nationernas Förbund år 1926 att det eftertraktade Mosulområdet skulle upphöra vara en del av Kurdistan och därefter tillhöra Irak. Dock fanns det klausuler som beskrev att kurdernas kultur, språk, skolor och lärare, samt domstolar skulle bevaras och respekteras. Dessa löften uppfylldes aldrig och som en motreaktion gjordes revolt i städer som Barzan och Sulaimaniya. I den förstnämnda staden Barzan, leddes revolten av en man kallad Mullah Mustafa Barzani som var förespråkare av partiet KDP (Kurdistans Demokratiska Parti). I samband med detta utsågs han till den kurdiska nationella kampens största personlighet och förespråkare. Detta vara bara början på en rad revolter med Barzani i spetsen (Kurdiska Riksförbundet, 2010).

I samband med Lausanneavtalet som slöts år 1923, fick irakiska Kurdistan begränsat självstyre, också kallat autonomi. Kurderna hade generellt sett lite självstyre, vilket medförde oenigheter mellan kurderna och den irakiska armén (Globalis, 2016).

På 1970-talet kom Saddam Hussein till makten med sin regim, vilket förvärrade kurdernas situation och nya oenigheter om kurdernas självstyre uppstod. Anledningen till detta berodde till stor del på de oljeresurserna i de kurdiska delarna av Irak, även om förtrycket var riktat mot kurderna generellt och även kurderna i Iran, Syrien och Turkiet påverkades. Iran ville under denna period försvaga Saddams regim, och gav länge stöd kurderna. Detta ledde i sin tur till att regimen år 1980 ville ockupera Irans gränsområde genom vilket ett 8 år långt krig mellan Iran och Irak uppstod. De bägge länderna kom under denna period att

attackera kurderna i respektive motståndarland, för att stärka sin egen makt. Resultatet av detta blev att kurdernas situation i respektive länder förvärrades ytterligare (Globalis, 2016).

När kriget efter 8 år slutligen var över, ville Saddam Hussein hämnas den kurdiska befolkningen, på grund utav de stöd de tog emot från Iran. Detta ledde till en katastrof för den redan utsatta folkgruppen, och den blodigaste perioden i Kurdistans historia inleddes. Kurderna i Irak utsattes under denna period för både brott mot mänskligheten samt folkmord. Under 1988 införde Saddam Husseins regim Anfalkampanjen, genom vilken kurderna bombades med kemiska vapen. Cirka fyratusen kurdiska byar och mindre städer fördärvades fullständigt av väpnade, Irakiska styrkor. Det slutgiltiga antalet dödsoffer är ännu oklart, men kurdiska myndigheter uppskattar att 182,000 civila kurder blivit bortförda från sina hem och därefter försvunnit spårlöst. Attacken mot staden Halabja anses vara den värsta händelsen, då 5,000 kurder dödades. Tack vare det Internationella Samfundet dömdes senare den irakiska Anfalkampanjens ledare för folkmord vilket är det allvarligaste brottet Även händelsen i sig kom att kallas det allvarligaste i hela världen. Det finns inget kurdiskt hem som inte har anknytning till någon av dessa attacker på ett eller annat sätt. Trots detta lever drömmen om en enad, självständig stat vidare (Hadji, 2009).

Då Irak förlorade Gulfkriget år 1991, öppnades en möjlighet för kurderna att få en autonom region i kurdiska delen av Irak. Kurdrana uppmanades av USA att göra uppror mot Saddam Hussein, vilket lämnade kurderna i tron att de skulle få USA:s stöd. Kurderna gjorde därmed uppror, men stödet uteblev och USA ingick istället vapenvila med Husseins regim. Kurderna tvingades då retirera, varav cirka 3 miljoner kurder flydde till Turkiets bergskedjor. De turkiska myndigheterna avvisade då kurderna inträdde i deras land, och kurderna blev fångade på landsgränsen mellan två militära grupper, den turkiska och irakiska. För att förhindra en humanitär katastrof, erbjöd sig nu USA, Storbritannien och Frankrike sina militära styrkor. Dessa militära styrkor försökte även hjälpa kurderna att flytta tillbaka till sina hemstäder. USA och Storbritannien skapade i samförstånd med FN en skyddszon i Irak, norr om den 36:e breddgraden med avsikt att hjälpte den kurdiska befolkningen att återvända till sitt hem. Staden Kirkuk låg utanför zonen men däremot var Mosul innanför zonen, där det också bodde många kurder (Säkerhetspolitiken, 2017).

Storbritannien och USA uppmuntrade i samband med ovan nämnda händelser att kurdiska ledare skulle få ett ökat regionalt inflytande. Dock var de väldigt tydliga med att poängtera att

de inte stödde eller förordnade ett skapande av Kurdistan. De önskade med andra ord inte separatism mellan Irak och Kurdistan (Mansour, 2014).

Flygförbuds-zonen i norra Irak ledde till att de kurdiska områdena i Irak återigen kunde ha ökat självstyre. År 1992 grundades den första kurdiska nationalförsamlingen genom ett demokratiskt val. Denna nationalförsamling bestod av representanter från både det Kurdiska Demokratiska Partiet (KDP) och den Kurdiska Patriotiska unionen (PUK) (Globalis, 2016). Senare på hösten samma år, utnämndes självstyre i skyddszonen av samma politiska partier som nämnt som ovan. De bestämde också att den kurdiska frågan skulle lösas genom en låta norra delarna av Irak bli en federation under Irak istället för en självständig stat vilket var målet från början (Säkerhetspolitiken, 2017).

Kurderna i Bashur har haft kontroll över sitt område sedan Gulfkriget. Det rör sig om de tre provinserna Erbil, Sulaimaniya och Dahuk, som består av omkring 50 000 kvadratkilometer och där befolkningen är över fem miljoner människor (Utrikespolitiska Institutet, 2017).

Kirkuk har sedan USA:s invasion av Irak, använts i det maktspel mellan kurderna och araberna. Anledningen till att den använts i detta maktspel, är att den är väldigt rik på olja, och står för ungefär hälften av Iraks tillverkning av olja. Kurderna anser att staden tillhör dem, men inkomsterna kontrolleras av regeringen i Bagdad vilket gör staden svåråtkomlig. Reglerna kring kontrollen av staden har ifrågasatts och pekats ut som kontroversiella, eftersom staden är så betydelsefull, inte minst ekonomiskt men också strategiskt (Utrikespolitiska institutet, 2017). Staden är belägen på ett oljefält som rymmer cirka 10 miljarder fat olja, vilket gör det till den viktigaste staden för oljeindustrin i norra Irak (Worldmapfinder, 2016).

År 2005 hölls val för det irakiska parlamentet och ny irakisk författning togs i bruk. I samband med detta nämndes och erkändes den kurdiska regionen för första gången i irakisk konstitution. Vinnaren av det irakiska valet och ny president, blev Jalal Talabani som är en kurdisk politiker och ledare för det kurdiska partiet PUK. Kurderns regionala självstyre säkrades och erkändes med andra ord i grundlagen. Efter detta val, genomfördes senare under samma år ett val för kurdernas regionala självstyre, där Massoud Barzani, ledare av KDP utnämndes till president för regionen. De två nyvalda presidenterna ingick en överenskommelse, där de två kurdiska partierna KDP och PUK samarbetade som en enad

regering. Massoud Barzani förblev dock makthavare för den kurdiska regionala regeringen, också kallad KRG (Radpey, 2014). Tillsammans lyckades de med hjälp av FN säkerställa kurdernas rätt till oljeinkomsterna i Irak och säkerställdes därmed 13 procent av den totala oljeinkomsten i landet (Hadji, 2009).

Sedan ovan nämnda händelseförlopp, har det kurdiskt dominerade området i norra delen av Irak haft eget parlament där man hållit flera fria val. Självstyret har än så länge fungerat bra för kurderna, och de har numera kurdiskspråkiga skolor, militära styrkor och övriga nationella rättigheter som kurder i grannländerna har saknat. Det kurdiska området har dessutom ansetts vara det lugnaste området i Irak ändå sedan Saddam Hussein och hans regim avsattes makten. Invånarna lever i fred och den ekonomiska utvecklingen går framåt, bland annat är det de område med högsta nivå av utländska investeringar i landet. Det anses även vara det område som har högst säkerhetsnivå. Kurderna har dessutom engagerat sig i utländska relationer, och turismen till området har åter börjat flöda. Tack vare sitt internationella deltagande, mottogs den kurdiska presidenten Massoud Barzani som statschef i Washington. Trots alla framsteg som har gjorts sedan Saddam Husseins fall, är den slutgiltiga drömmen om total självständighet inte uppnådd ännu (Hadji, 2009).

Under Saddam Hussein regim utsattes många orter på gränsen mellan Kurdistan och Irak för arabiseringskampanjer, under ledning av det irakiska Baathpartiet vilket var känd för sin diktatur. Efter beslut av regeringen i Irak, förflyttades kurder med våld från staden Kirkuk och placerades i närliggande städer. Syftet med detta var att få arabisk majoritet i staden Kirkuk som var mycket rik på olja. I konstitutionen som skrevs efter att Irak blivit friat från Saddam Husseins regim, fanns en klausul som beskrev att Kirkuk skulle normaliseras, vilket innebar att kurderna kunde flytta tillbaka till staden igen. Enligt konstitutionen och mer specifik i artikel 140, fanns besked om att en folkomröstning skulle genomföras senast år 2007 angående Kirkuks framtida status, bland annat för att bilda en uppfattning om invånarna i den omstridda staden ville tillhöra Irak eller Kurdistan. Denna folkomröstning har gång på gång skjutits upp, och har än idag inte genomförts. (Motion 2007/08: U307).

Terroristgruppen IS började sprida skräck i Irak och övriga världen under år 2014. Den irakiska armén retirerade och gav upp sina områden i de norra delarna av landet till följd av terrorgruppens framfart. De kurdiska styrkorna kallade Peshmerga lyckades slutligen driva bort IS och åter ta kontroll över området. Författare som Nordström (2014) menar att detta

tyder på att den regionala regeringen besitter förmåga till självstyre i regionen. Sedan Peshmerga-styrkorna ingrep har staden Kirkuk varit under kurdernas kontroll (Nordström, 2014).

Den kurdiska regeringen genomförde sin första officiella omröstning om självständighet den 25 september 2017, med stora protester från omkringliggande länder. Länder som Syrien, Iran, Irak och Turkiet försökte stoppa omröstningen och hävdade att genomförandet var kontroversiellt och en anledning till att ännu ett krig skulle kunna bryta ut. Haider al-Abadi, irakisk premiärminister, hävdade att folkomröstningen skulle bryta mot Iraks konstitution. Han vädjade den kurdiska befolkningen att inte delta, med hot om att han var redo att ingripa med sina militära styrkor. Vid samma tillfälle hotades den kurdiska befolkning av Turkiets regering, som hävdade att de inte skulle erkänna valresultatet samt att de skulle stänga den turkiska gränsen inför valet (Nilsson, 25 september 2017). Även internationellt mötte folkomröstningen motstånd, och länder som USA uttryckte sitt missnöje. Jan Kubis, FN:s högsta sändebud för Irak, tog kontakt med Massoud Barzani och bad honom att avstå från att genomföra folkomröstningen med förklaringen att tidpunkten inte var den rätta. Kubis förslag var istället att Barzani skulle ta kontakt med regeringen i Bagdad för att förhandla fram en lösning (Westerström, 03 november 2017).

Den kurdiska folkomröstningen genomfördes trots allt motstånd från övriga nationer, och en enligt den kurdiska valkommissionen uppgick det slutliga resultatet till 92 % för ett självständigt Kurdistan. Trots detta entydiga resultat, blev Kurdistan inte självständigt (Nilsson, 2017, 25 september). Resultat av den genomförda omröstningen blev istället att situationen förvärrades för kurderna och de förlorade återigen makten om den oljerika staden Kirkuk. Folkomröstningen genomfördes med förhoppningen om ett självständigt Kurdistan, men fick alltså motsatt effekt. Förlusten av staden Kirkuk innebar en ekonomisk prövning och motgång för den kurdiska regeringen (Westerström, 03 november 2017).

4.4 Analysschema

Nedan presenteras det analyschema som använts för att tydliggöra vilka skeenden i turkiska och irakiska kurdernas historia, som varit avgörande för deras strävan efter självständighet. Teorin kommer således att tillämpas genom denna tabell. Analyschemat utgörs nedan av fyra distinkta perioder längs x-axeln, samt de fyra Montevideo-kriterierna längs y-axeln. I analyschemats tabellrutor anges därefter vilka kriterier som blivit uppfyllda i vilken tidsperiod.

Tabell 1 - kurderna i Irak

Montevideo-kriterierna	Sykes-Picot avtalet 1916	Gulfkriget 1991–1992	USA:s invasion i Irak 2003	Nutid
En permanent befolkning	Ja	Ja	Ja	Ja
En definierat territorium	Ja	Ja	Ja	Ja
En regering	Nej	Ja	Ja	Ja
Förmågan att ingå i avtal med andra länder	Nej	Nej	Ja	Ja

Tabell 2 - kurderna i Turkiet

Montevideo-kriterierna	Sykes-picot avtalet 1916	PKK-Bildande 1979	Turkiet och EU 1999	Nutid
En permanent befolkning	Ja	Ja	Ja	Ja
En definierat territorium	Ja	Delvis	Delvis	Delvis
En regering	Nej	Nej	Nej	Nej
Förmågan att ingå i avtal med andra länder	Nej	Nej	Nej	Nej

5. Slutsatser och avslutande diskussion

Nedan följer rapporten sista och avslutande del, slutsats samt diskussion.

5.1 Avslutande Diskussion

Enligt Montevideokonventionen måste alla fyra kriterier i tabellen ovan, vara uppfyllda för att Kurderna i Irak och Turkiet ska kunna ses som självständiga stater. Konventionen förenade som tidigare nämnt, de allmänna samt rättsliga principerna, på begäran av den internationella rätten. Konventionen beskriver således vilka krav som ställs på en region för att de ska uppnå statsstatus (Grant, 1999).

I kurdernas historia finns det fyra avgörande händelser och tidsperioder i fråga om uppfyllandet av Montevideo-kriterierna. Kurderna har i samband med dessa händelser och tidsperioder haft möjligheter (och ibland lyckats) uppfylla fler kriterier. Det avgörande Perioderna var följande för Kurderna I Irak; Sykes-Picot-avtalet, Gulfkriget, USA:s invasion

av Irak och slutligen spelar även nutiden en kritisk roll. Det avgörande perioderna var följande för kurderna i Turkiet; Sykes-Picot-avtalet, PKK bildande 1979, Turkiet och EU 1999 och slutligen spelar även nutiden en kritisk roll. Genom att studera analys-schemat ovan, kan man se att det kurderna i Irak uppfyllt samtliga krav för att bli en självständig stat. Det blir också tydligt att kurderna i Turkiet ännu har en bit att gå, då de hittills bara uppfyllt delar kraven.

5.1.2 Sykes-Picot-avtalet för kurderna i Irak och kurderna i Turkiet

Både innan och efter Sykes-Picot-avtalet som undertecknades mellan Frankrike och Storbritannien hade kurderna en permanent befolkning både i Irak och Turkiet (men även i andra delar av mellanöstern). Följaktligen har kravet för en permanent befolkning ständigt varit uppfyllt vad avser Montevideokriterierna (Gunter, 2004).

Även kriteriet för en definierat territorium var i princip uppfyllt både innan och efter Sykes-Picot-avtalet. Kurdistan har sedan långt tillbaka i tiden varit ett geografiskt faktum på världskartan. När Sykes-Picot-avtalet skrevs, var tanken från början att Kurderna skulle få ett eget land. Utfallet blev inte som först tänkt, och avtalet resulterade istället i att Kurdistan delades upp i fyra olika delar (Gunter, 2004).

Det tredje kravet i Montevideokonventionen beskriver kravet på en officiell regering. Det var ej uppfyllt vid tiden för Sykes-Picot-avtalet. I samband med detta avtal, blev kurderna lovade möjligheten att bilda en egen regel, men återigen blev inte utfallet sådant. Istället för att avtalet uppfylldes, underordnades kurderna i Irak och Turkiet respektive lands regering. Därefter hade kurderna i Turkiet och Irak ingen möjlighet att ingå i officiella och bindande avtal med andra länder under denna period (Gunter, 2004).

5.1.2 PKK:s bildande i Turkiet 1979 och Gulfkriget i Irak 1992

Eftersom det fanns en permanent kurdisk befolkning i både Irak och Turkiet, var det första kriteriet i Montevideokonventionen uppfyllt vid bildandet av PKK i Turkiet, samt Gulfkriget i Irak. Det andra kriteriet, avseende en definierat territorium, var även detta uppfyllt i Irak, men fallet i Turkiet var det inte riktigt självklart. Kurderna i Turkiet har innan och efter PKK:s bildande haft sitt eget territorium. Till skillnad från kurderna i Irak, vilka hade kontroll över sitt territorium, hade kurderna i Turkiet inte det. Kurdernas territorium i Turkiet var

under turkiska regeringens kontroll. Eftersom kurderna därmed är underordnade den turkiska regeringen, uppfyller de inte detta kriterium till hundra procent (Gutaj, 2017).

Efter att det kurdiska partiet PKK grundades 1979 blev läget bättre för kurderna eftersom situationen nu kom upp till diskussion igen. I början av 1980-talet påbörjade PKK sitt gerillauppror, med målet att upprätta en oberoende kurdisk stat. Detta planerade de att göra genom att kontrollera sydostregionen i den turkiska staten. PKK kämpade för kurdernas rättigheter i Turkiet och det var tack vare dessa som det blev möjligt för kurderna att ta ställning för sina rättigheter i det turkiska samhället. PKK lyckades förbättra situationen för kurderna, men förmådde aldrig bilda en egen regering då de inte hade tillräckligt med positiva förutsättningar för att klara av detta. Även efter bildandet av PKK hade kurderna i Turkiet ingen möjlighet att ingå i officiella och bindande avtal med andra länder, och det fjärde kriteriet var därmed inte uppfyllt (Gutaj, 2017).

Efter Gulfkriget slut, uppfylldes även det tredje kriteriet av Kurderna I Irak då de år 1992 slutligen bildade en egen regering efter USA:s intervention. Genom ett demokratiskt val som hölls i de norra delarna av Irak, bildades deras första regering. Detta val blev även historiskt då det var det första demokratiska valet som genomförts i kurdernas historia. Ytterligare ett bevis på att de uppfyller det tredje kriteriet, är den militära styrka Peshmerga, som den regionala regeringen har. Peshmerga innehar effektiv kontroll över territoriet. (Hadji, 2009).

Trots bildandet av en egen regering, hade kurderna i Irak ingen möjlighet att ingå avtal med andra länder, då de fortfarande var bundna till den irakiska regeringens utrikespolitik. Efter Gulfkrigets slut, hade de därmed ännu inte lyckats uppfylla det fjärde och sista kriteriet. (Hadji, 2009).

5.1.3 Turkiet och EU 1999 och USA:s invasion av Irak 2003

Det första och även andra kriteriet avseende en permanent befolkning, var både i Irak och Turkiet var vid den här tiden uppfyllt sedan länge.

Efter att Turkiet blev erkänd år 1999 i EU som kandidatland, förbättrades situationen för kurderna i Turkiet. Detta var på grund av att Turkiet ville anpassa sig efter EU:s krav om kurdernas rättigheter. Kraven som EU ställde, var bland annat att det skulle vara ett stabilt land

vilket kunde garantera demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter samt skydd av minoritetsrättigheter. Tack vare detta, blev situationen bättre för kurderna i Turkiet. Dock var det fortfarande svårt för kurderna att fortsätta uppfylla resterande kriterier av Montevideokonventionen, eftersom den turkiska regeringen förhindrade kurderna från att separera sig och bilda en egen regering. Därigenom kunde de inte heller ingå i relationer med andra stater (Gunter, 2007).

För kurderna i Irak var det tvärtom. Det lyckades sakta men säkert uppfylla resterande kriterier. Under år 2003 invaderade Storbritannien, USA och andra allierade Irak, med syftet att störa Saddam Hussein och hans regim från makten. Denna invasion gjordes utan stöd från FN. I samband med att Hussein slutligen försvann från makten, öppnades en möjlighet för kurderna i Bashur att bli en självständig stat. (Globalis, 2016). Genom USA:s invasion av Irak, fick Kurdistan slutligen ett erkännande i den irakiska konstitutionen som en autonom region, vilket innebär att de utan suveränitet har rätt att styra inre angelägenheter. Därigenom blev uppfyllande av kriteriet för territorialitet ännu distinktare än förut (Hadji, 2009).

Kurderna lyckades dock aldrig bli en självständig stat då USA invaderade Irak, på grund av ekonomiska faktorer. De var beroende av de två städerna Kirkuk och Mosul, då dessa städer utgjorde regionens grundpelare, bland annat på grund av deras oljerikedom. Irak vägrade lämna över staden Kirkuk till kurderna, vilket förhindrade deras chans att bli självständiga (Mansour, 2014).

Gällande det tredje kriteriet, vilket behandlar förekomsten av en regering, var som tidigare nämnt redan uppfyllt vid det här laget. Genom USA:s invasion av Irak, uppfylldes slutligen det fjärde och sista kriteriet. Efter att detta kriterium uppfylldes, har flertalet avtal och interaktioner skett med otaliga andra länder (Hadji, 2009).

5.1.4 Nutid och sammanfattning

Det första kriteriet beskriver kravet på **en permanent befolkning**. Eftersom kurderna i Irak uppgår till någonstans mellan 4–5 miljoner invånare, och kurderna i Turkiet uppgår till 15–18 miljoner invånare, uppfyller Kurdistan mycket väl kriteriet för att kvalificera sig som en självständig stat.

Det andra kriteriet innebar ett **definierat territorium**: Eftersom artikel 140 i den irakiska konstitutionen numera bekräftar att den irakiska delen av Kurdistan har ett autonomt territorium, är det tydligt att detta krav uppfylls. En autonom stat innebär som tidigare nämnt, att regionen har rätt att styra inre angelägenheter utan suveränitet. Däremot är det ännu oklart huruvida kurderna i Turkiet uppfyller detta kriterium till hundra procent. Detta är beror på att kurderna där innehar ett avgränsat område, men är utan en egen regering som kan kontrollera över det kurdiska territoriet. Kurderna är här underordnade den turkiska regeringen.

Det tredje kriteriet beskriver uppfyllandet om att **ha en egen regering**. Eftersom Kurdistans regionala regering skapade år 1992 genom ett demokratiskt val i det de kurdiska delarna av Irak, uppfylls även detta kriterium. Enligt detta kriterium är en stat inte tvungen att ha någon speciell regeringsform, men de är däremot tvungna att ha någon myndighet som utövar kontroll över staten. Genom konstitutionen som undertecknades av den irakiska regeringen i Bagdad, är Kurdistan numera en erkänd region, vilket innebär att Irak inte längre har någon kontroll över dem. Enligt lag har den kurdiska regeringen även rätten att ta hand om skattepengarna, kontrollera olja och vatten i regionen. Utöver detta ansvarar de även för säkerheten i regionen. Tack vare Pehsmerga, deras militära funktion bestående av 75,000 män, har de lyckats skapa ett tryggt och säkert samhälle (Hadji, 2009). Kurderna i Turkiet har däremot inte lyckats uppfylla det tredje kriteriet då det inte riktigt har lyckats bilda någon regering ännu. Detta är för att de inte har kommit till det läget där de har möjlighet att kunna bilda en egen regering. De kan inte heller kontrollera sitt eget territorium, bland annat på grund av att kurderna i Turkiet gång på gång har förhindrats av den turkiska regeringen från att separera sig och bilda en egen regering (Ergil, 2009).

Det fjärde kriteriet var **förmågan att kunna ingå i relation med andra stater**. Eftersom kurderna i Turkiet inte har haft möjlighet att uppfylla ovanstående kriterium, har inte heller lyckats uppfylla det fjärde kriteriet att kunna ingå i relation med andra stater. Kurderna i Turkiet är fortfarande underordnad den turkiska regeringen och kämpar för sina medborgliga rättigheter. Den turkiska konstitutionen förnekar fortfarande de grundläggande rättigheterna för den kurdiska befolkningen, eftersom konstitutionen inte gör någon åtskillnad mellan turkar och kurder. Detta är något som det kurdiska partiet ständigt kämpar för (Yegen, 2009).

Däremot har det irakiska Kurdistan redan drivit sin egen utrikespolitik i många avseenden. Exempel på detta är den avdelning för utrikesrelationer som den kurdiska regeringen har skapat. Den tillsatta avdelningschefen där har tagit emot och besökt medlemmar från utomstående regeringar, samt utövat utrikespolitik utan inflytande och oberoende av den irakiska regeringen (Haji, 2009).

Exempelvis så har kongressmedlemmar och sekreterare från USA besökt den kurdiska regionala regeringen vid upprepade tillfällen. Massoud Barzani har även genomfört presskonferenser med ledare från både USA och Storbritannien. Under dessa presskonferenser placerades den kurdiska flaggan i bakgrunden som en gest av respekt mot den kurdiska kulturen, liksom övriga deltagande länder. Ett annat exempel är de många utländska konsulenter som idag befinner sig i Erbil, en stad belägen i den kurdiska delen av Irak. Nationaliteter som USA, Iran, Turkiet, Ryssland och Storbritannien har alla representanter på plats (Hadj, 2009). Ovan nämnda exempel är alla tydliga implikationer på att det fjärde och sista kriteriet därmed är uppfyllt.

Den irakiska delen av Kurdistan, är mer än en ren provins, i synnerhet med avseende på att de bedriver sin egen utrikespolitik. Utrikespolitik är enligt litteraturen definierat som något suveräna stater bedriver, vilket tyder på att irakiska Kurdistan inte kan ses som en provins. Dock har kurderna i Irak länge förhindrats av den irakiska regeringen från att bedriva sin egen politik för att begränsa deras självständighet och makt. (Hadj, 2009). Ovan beskrivna kriterier tyder alla på att irakiska Kurdistan är berättigade att gå från att vara en autonom region till att bli en suverän och självständigt stat.

Trots att kurderna år 2017 röstade för självständighet, har resultatet av denna folkomröstning i princip ignorerats internationellt. I samband med detta, förlorade istället Kurdistan staden Kirkuk till irakiska trupper. En av anledningarna till detta är Irak inte ville förlora sin mest oljerika provins (Westerström, 2017, 03 november).

I Irak är makt och politik ofta förenat med ägande av oljefält. Detta har blivit bevisat vid upprepade tillfällen under kurdernas strävan mot självständighet och innehavandet av en suverän stat. Eftersom det kurdiska området är beläget i en ekonomiska gynnsam provins med avseende på oljeproduktion, har Irak visat stor motvilja till att ge upp det geografiska området kring staden Kirkuk. Trots att städer som Mosul också är en stor producent av olja, är den

irakiska regeringen motvillig till en lösning där Kirkuk upphör vara en del av Irak. Denna motvilja och diskussion kring staden, går tillbaka många år och åtskilliga interaktioner med irakiska Kurdistan. Staden är ur samma perspektiv som för Irak, en viktig faktor för kurdernas ekonomi. Även under Saddam Husseins tid bedrevs kampanjer om provinsen. Exempel på detta är den *arabisering* som gjordes mot staden, vilket i själva verket var en etnisk rensning. Denna kampanj genomfördes för att försvåra omständigheterna kring kurdisk självständighet i provinsen (Hadji, 2009).

Ytterligare en faktor som är intressant i sammanhanget kring frågan om Kurdistans självständighet, är kurdernas roll i kampen mot terrororganisationen IS (islamiska staten). Kurdernas militära styrkor kallade Peshmerga, har genomfört flertalet sanktioner mot terrororganisationen. Deras insatser har varit avgörande i kampen mot IS och bevisar deras kapacitet att utöva kontroll över sitt territorium (Hadji, 2009).

5.2 Slutsats

Slutresultatet visar att möjligheten för irakiska Kurdistan att bilda en egen regering var i samband med Gulfkriget då USA, Frankrike och Storbritannien etablerade säkra zonen för kurderna där de irakiska myndigheterna nekades att flyga i luftrummet i norra Irak. I samband med USA:s invasion fick irakiska Kurdistan även officiellt erkännande som en autonom region i den irakiska konstitutionen vilket gav dem möjligheten att ingå i relation med andra stater. Turkiska Kurdistan hade möjlighet att uppfylla fler kriterier i samband med PKK:s bildande 1979 och Turkiets närmande till EU vilket dem aldrig lyckade med riktigt då dem ständigt förhindrats av den turkiska regeringen från att separera sig och skapa en egen regering. I början av 1980-talet började PKK sitt gerillauppror med målet att upprätta en oberoende kurdisk stat genom att kontrollera sydostregionen i den turkiska staten. PKK kunde förbättra situationen för kurderna men lyckades aldrig bilda en egen regering då dem inte hade tillräckligt med positiva förutsättningar för att klara av detta. Efter att Turkiet blev erkänd år 1999 i EU som kandidatland blev det kurdiska situationen mycket bättre i Turkiet. Detta var på grund av att Turkiet ville anpassa sig efter EU:s krav om kurdernas rättigheter. Kraven som EU ställde var ett stabilt land som skulle garantera demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter och skydd av minoritetsrättigheter. Tack vare EU:s krav blev situationen

bättre för kurderna i Turkiet men fortfarande var det svårt för kurderna att fortsätta uppfylla resterande kriterier.

Den deklarativa teorin beskriver vikten av uppfyllandet av Montevideokonventionens kriterier vid erkännandet av stater. Med anledning av resonemanget genomfört i denna uppsats, bör irakiska Kurdistan anses vara en suverän stat. Ovan förda resonemang, tyder även på att det turkiska Kurdistan i nuläget inte uppfyller Montevideokonventionens kriterier för att nå statsstatus.

De två regionerna uppvisar skillnader när det kommer till förutsättningarna att utveckla och uppfylla fler kriterier. Beskrivningen av tidshändelser i denna uppsats tyder på att irakiska Kurdistan har haft fler positiva förutsättningar än turkiska Kurdistan. Exempel på detta är då USA gick in i Irak och därmed hjälpte kurderna med maktmedel. Dessa händelser besvarar även frågan om varför autonomi har uppstått i irakiska Kurdistan, men uteblivit i turkiska Kurdistan. För kurderna i Turkiet har kampen till stor del handlat om rätten till identitet, kultur och språk. För kurderna i Irak, som har tagit sig förbi det stadiet, ligger fokus istället på på hur de ska bli självständiga från Irak och erkännas av andra stater.

Tidigare nämnd analys tyder på att lösningen på det kurdiska problemet och chansen för någon typ av kurdisk statehood varierar i varje stat där kurderna bor. Kurderna i Irak har uppfyllt alla kriterier och är på väg att bli en självständig stat. I Turkiet kommer å andra sidan ingen separat kurdisk stat. Lösningen för dem kommer snarare att vara ett mer demokratiskt Turkiet som till stor del uppfyller kurdiska krav. Den Kurdistan regionala regeringen i Irak kommer ständigt kämpa för att minska sitt beroende av Bagdad under de närmaste åren. Det kommer förmodligen att förklara självständighet i framtiden, vilket kommer att sätta fart på kurdiska nationalisterna i grannländerna att göra större ansträngningar för att säkra mer autonomi också.

Förklaringen till att irakiska Kurdistan uppfyller Montevideokriterierna i större utsträckning än turkiska Kurdistan, är att USA, en extern makt, har använt militära medel, så kallad *hard power*, vilket hjälpt kurderna i sin strävan efter självständighet. Detta betonas även av realismen, som menar att materiella resurser och hårda maktmedel, till exempel militär intervention, kan ses som en avgörande förklaring. Staten anses också av realismen vara den

enda aktören med makt och medel samt möjlighet att påverka andra stater. Realismens synsätt på detta stämmer gällande kurderna i Irak, eftersom det var vid USA:s invasion av Irak som de uppfyllde resterande kriterier av Montevideokonventionen.

Liberalismen säger att idéer, handel och socialisering, till exempel genom sammanslutningar som EU, borde räcka. I situationen med kurderna i Irak, kan vi se att så inte är fallet. När Turkiet ville gå med i EU, ställde EU krav på att kurdernas situation och deras rättigheter skulle förbättras. Detta mjukare maktmedel, också kallat *soft power*, har inte lett till samma framsteg som för kurderna i Irak. Kurderna i Turkiet har därmed inte uppfyllt lika många av Montevideokonventionens kriterier och har en längre väg att gå för att uppnå självständighet.

En slutsats av ovanstående resonemang, är att kurderna i Turkiet skulle behöva *hard power* för att komma lika långt som kurderna i Irak och uppfylla resterande kriterier i Montevideokonventionen. Analysen och slutsatsen av denna uppsats ger därmed stöd åt att realismens beskrivning av internationella relationer, i större utsträckning fungerar bättre överens i verkligheten än liberalismens beskrivning. EU:s inflytande på kurdernas situation i Turkiet, har inte gett samma resultat och kan därmed inte anses lika effektiv.

Uppsatsen titel är $1+1+1+1 = 1$ vilket som tidigare nämnt beskriver kurdernas situation och dess strävan om att bli en självständig stat. De har länge kämpat för att bli en enhetlig stat, men har ännu inte lyckats och är i dagens läge fortfarande uppdelade i fyra separata enheter. Den analys och slutsats som presenteras efter genomförandet av denna rapport visar att de fyra staterna har kommit olika långt i arbetet för att nå självständighet och slutligen nå målet om att bli en gemensam enhet. Strävan för kurderna att bli en enhetlig stat och för att $1+1+1+1=1$ lever därmed vidare.

Referenser

Bring, O. (2000). *FN-stadgan och världspolitiken: om folkrättens roll i en föränderlig värld*. (3., [uppdaterade] uppl.) Stockholm: Norstedts juridik.

Casier, M. & Jongerden, J. (red.) (2010). *Nationalisms and politics in Turkey: political Islam, Kemalism, and the Kurdish issue*. [Milton Park, Abingdon, Oxon, [England]: Routledge.

Crawford, James (2006), *The creation of states in international law*, 2 ed. Oxford University Press.

Dawod, N. (2017. 28 september) Irak stänger utrikesflyg till och från Erbil. *Aftonbladet*. Hämtad 2019-04-03, från:

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/g5jw0/irak-stanger-utrikesflyg-till-och-fran-erbil>

Ergil, D. (2000). The kurdish question in turkey. *Journal of Democracy*, 11 (3), 122–135.

Ericson, Magnus – Liberalism i (J. Gustavsson & J. Tallberg (red.) *Internationella Relationer*), 2 uppl. Lund: Studentlitteratur AB, (2012).

Eriksson, S. (2017, 28 september) Så går det till när en stat blir en stat. *Göteborgs Posten*. Hämtad 2019-04-12, från:

<http://www.gp.se/nyheter/världen/så-går-det-till-när-en-stat-blir-en-stat-1.4678883>

Esaiasson, P. (2007). *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad* (3., [rev.] uppl). Stockholm: Norstedts juridik.

Esaiasson, P. (2012). *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad* (4., [rev.] uppl). Stockholm: Norstedts juridik.

Globalis. (2016). *Kurdistan*. Hämtad 2019-04-15, från:

<http://www.globalis.se/Konflikter/Kurdistan>

Gunter, M. (2004). The Kurdish Question in Perspective. *World Affairs.*, 166(4).

- Gunter, M. M. (2007). TURKEY'S FLOUNDERING EU CANDIDACY AND ITS KURDISH PROBLEM. *Middle East Policy*, 14(1), 117–123.
- Grant, T. (1999). Defining Statehood: The Montevideo Convention and its Discontents. *Columbia Journal of Transnational Law*, 37(2), 403 - 457, 37:403
- Gutaj, P., Gutaj, P., & Al, S. (2017). Statehood and the political dynamics of insurgency: KLA and PKK in comparative perspective. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies.*, 19(2), 91–104.
- Heywood, A. (2011). *Global politics*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Illustrerad Vetenskap. (2012). *Hur grundar man en ny stat*. Hämtad 2019-05-12, från: <http://illvet.se/kultur/hur-grundar-man-en-ny-stat>
- JWAIDEH, (2006). *The Kurdish National Movement: Its Origins and Development* (Syracuse, N.Y.: Syracuse University Press, 2006). Pp. 417
- Karlsson, I. (2008). *Kurdistan : landet som icke är* . Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Kurdiska Riksförbundet. (2010). *Kurdernas historia*. Hämtad 2019-05-01, från: <http://www.fkks.se/details.aspx?an=32>
- Kuru, A., & Stepan, A. (2012). *Democracy, Islam, and Secularism in Turkey*. New York: Columbia University Press.
- McDowall, D. (2004). *A modern history of the Kurds*. (3. rev. ed.) London: I. B. Tauris.
- Machiavelli, Niccolò (2012). *Fursten*. Stockholm: Atlantis
- Mansour, R. (2014). Rethinking Recognition: The case of Iraqi Kurdistan, *Cambridge Journal of International and Comparative law*, (3)4, 1182-1194, 10.4337
- Motion 2007/08:U307. *Kurdernas rättigheter*. Tillgänglig:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/kurdernas-rattigheter_GV02U307

Nordström, M. (2014.12 Juni) Iraks kurder tar kontroll över Kirkuk. *SVT Nyheter*. Hämtad 2019-04-20, Från:

<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/iraks-kurder-har-tagit-kontroll-over-kirkuk>

Nilsson, L. (2017, 25 september) Här röstar kurderna för självständighet. *Expressen*. Hämtad 2019-07-02, från:

<https://www.expressen.se/nyheter/har-rostar-kurderna-for-sjalvstandighet/>

Radpey, L. (2014). The Legal Status of the Kurdistan Regional Government (KRG) in International Law. *The Journal of Social, Political, and Economic Studies*, 39(4), 397–435.

Reus-Smit, Chris & Duncan Snidal (2008): "The Oxford handbook of International relations" Oxford University Press

Säkerhetspolitik. (2017). *Kurderna i Irak*. Hämtad 2019-05-12, från:

<http://www.sakerhetspolitik.se/Konflikter/Kurderna/Kurderna-i-Irak/>

Säkerhetspolitik. (2009). *Det internationella systemet*. Hämtad 2019-08-05, från:

<http://www.sakerhetspolitik.se/Sakerhetspolitik/Internationell-sakerhet/Det-internationella-systemet/>

Säkerhetspolitik. (2011). *Sedvanerätt*. Hämtad 2019-08-12, från:

<http://www.sakerhetspolitik.se/Ordlista/S/Sedvaneratt/>

Shaw, M.N, (2003). *International law*. (5. ed.) Cambridge: Cambridge University Press.

Shaw, M.N, (2004). *International law*. (6. ed.) Cambridge: Cambridge University Press.

Shaw, M.N. (2014). *International law*. (7. ed.) Cambridge: Cambridge University Press.

Shaw, M. (2017). *International law* (8.ed.) Cambridge: Cambridge University Press.

Stears, Jill, Lloyd Pettiford, Thomas Diez & Imad el-Anis (2010): "Introduction to International Relations. Perspectives & Themes", 3rd ed. Pearsson.

Svensson, A. (2017, 27 september) 92 procent röstade för kurdisk självständighet. *Dagens nyheter*. Hämtad 2019-04-12, från:

<https://www.dn.se/nyheter/varlden/92-procent-rostade-for-kurdisk-sjalvstandighet/>

Utrikespolitiska Institutet. (2017). *Irakiska Kurdistan*. Hämtad 2019-04-26, från:

<https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/irak/kurdistan/>

Westerström, T. (2017. 03 november) Historisk folkomröstning för självständigt Kurdistan. *Arbetstidningen*. Hämtad 2019-05-04, från:

<http://arbetstidningen.se/2017/11/historisk-folkomrostning-for-sjalvstandigt-kurdistan/>

Worldmapfinder. (2016). *Kirkuk*. Hämtad 2019-05-15, från:

<http://www.worldmapfinder.com/Sv/Asia/Iraq/Kirkuk/>

Yegen, M. (2009). "Prospective-Turks" or "Pseudo-Citizens:" Kurds in Turkey. *middleeast Journal*, 63 (4), 597-615.

Ödalen, J. (2015). Kan en stat gå under, men ändå är kvar: Stigande havsnivåer och avterritorialiserade östater. *Tidskrift För Politisk Filosofi*, (2), 26–43.

Tabeller:

Tabell 1 - kurderna i Irak s. 27

Tabell 2 - kurderna i Turkiet s. 28